

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v torek, 19. aprila 1932.

Štev. 45.

Načrt novega zakona o pobijanju draginje umaknjen

Po zanesljivih vestih iz Beograda je bil načrt zakona o pobijanju draginje življenjskih potrebščin, ki je bil v skupščini sprejet, umaknjen.

To vest bo prav gotovo z velikim zadovoljenjem sprejela vsa naša gospodarska javnost, zlasti naše trgovstvo. Šaj ni šlo tu za pobijanje draginje, ki se s paragrafi sploh ne da pobijati. Vsak trgovec brez izjeme obsoja verižništvo in oderuštvo. Prav tako bo vsak pameten in smotrni trgovec stretnel za tem, da bo nudil najboljše blago po najnižjih cenah. Prav v tem obstoji spretnost in talent trgovca in komur ta čut ni že prirojen, ne bo v trgovini nikdar uspeval. Zato je bila upravičena naša trditve, da zakon, tudi če je še tako dobro mišljen, ne bo služil pravega svojemu namenu, ampak se bo zlorabljal za šikane in preganjanje trgovcev. Pobijanje prekomernih dobičkov se ne bojimo. O teh prekomernih dobičkih zgovorno pričajo številni konkurzi, katere povzročajo medsebojna najostrejša konkurenca, v kateri mnogi naši trgovci žal ne poznajo meje in oddajajo blago pod lastno ceno, da se ga le iznebijo. V taki borbi se naravno o prekomernih do-

bickih ne more govoriti, zakaj trgovec je zadovoljen, če si bo v tem težkem času sploh ohranil svojo eksistenco. Torej ne pobijanja draginje, ne pobijanja prekomernih dobičkov, tega se nismo strašili, branili smo se proti uzakonitvi načrta le radi tega, ker smo bili prepričani, da bo zakon za mnoge ljudi dobrodošlo sredstvo, ki se bo uporabljal za preganjanje in žigosanje trgovcev. In mar bi bilo pravično, da se vsa krivda in odločnost radi sedanjih težkih gospodarskih prilik navali na trgovca? Kaj je trgovec na tem položaju zakrivil? Kaj je napravil, da se je hotelo vso javnost opozoriti na njegovo izpostaviteljsko nevarnost težkih preganjanj in žigosanja na prangerju kot povzročitelja vsega zla.

Zato smo prepričani, da so bili vsi pravični in objektivni ljudje v tej borbi na naši strani in da bodo vsi pozdravili ukrep, da se je zakonski načrt umaknil. Želeli bi le, da do takih poizkusov pobijanja draginje ne pride več, da se s tem po nepotrebnem ne razburja javnost, ampak da se išče vzroke draginje tam, kjer so v resnici in da se začne s pobijanjem draginje s pravnimi in učinkovitejšimi sredstvi.

Več solidarnosti!

Prehajamo vedno bolj v dobo socializacije, nacionalizacije, etatizma in kolektivizacije, ko se more tudi najmočnejši poedinec uveljaviti le kot pripadnik velike in močne organizacije. Z ozirom na znova obujeno parlamentarno življenje pa je pri nas še zlasti evidentna nujnost pripadnosti k veliki organizaciji, ker se bodo upoštevale zahteve in potrebe posameznih stanov le po uplivu, ki si ga znajo ti stanovni priboriti v javnosti. Tako je bilo vedno in povsod, in drugače tudi biti ne more. Kajti kdo bo upošteval stan, ki je vsled notranjih nesoglasij čisto razdrobljen na malopomembne drobce, kdo bo računalskupino, ki kljub identičnosti interesov ne pozna prednosti močne in enotne organizacije? Najprej je pač treba, da vsaka skupina ceni sama sebe in združi svoje sile in šele potem more pričakovati, da jo bodo cenili tudi drugi.

Prav posebno pa velja vse to v času težke gospodarske krize, kakršno preživljamo danes. Težke posledice krize bo naravno skušal vsak stan prevaliti na ramena drugega stanu in jasno je, da bo slabo organiziran stan tudi žrtev tega prizadevanja. Ni v tem prav nobena krivica, temveč le naravna posledica zakona, da se more v času depresije vzdržati proti številnejši skupini le notranje močna organizacija. Z večjo notranjo enotnostjo je pač treba potencirati moč organizacije in organizacija, ki te resnice ne razume, ne more uspeti v času splošnega trenja stanov za boljši koticček na zemlji.

Pa da govorimo realneje. Že v normalnih časih in tudi v dobi splošne konjunktуре, ko sploh ni bil noben stan v težavnem položaju, so mogli gospodarski krogi v pretežno agrarni državi uveljaviti svoje stališče le s pomočjo dobre in močne organizacije. Danes pa, ko je gospodarska kriza silno postrila interesna nasprotja med posameznimi stanovi, so manj številni stanovni bolj prisiljeni, da v največji solidarnosti delajo za prosep svojih že obstoječih organizacij. Zlasti pa za one organizacije, ki so se že izkazale, ki so bile deset in desetletja dolgo ogrodje in fundament vsega našega trgovskega, obrtniškega in industrijskega sveta. In takšna organizacija je bila in je naša Zbornica za TOI. Rušiti enotnost te organizacije se pravi porušiti najmočnejšo postojanko, ki so si jo že zgradili v desetletja dolgem prizadevanju naši pridobitniki in o kateri govorijo uplivni naši politiki, da je slovenski gospodarski parlament. Borba proti tej cen-

tralni organizaciji našega trgovstva, obrtništva in industrijstva je znak največje stanovske nezavednosti, ker mora ta borba zmanjšati vpliv najmočnejše organizacije naših gospodarskih krogov, ne da bi mogla dati le najmanjšega nadomestila.

V času gospodarske krize pa je ta nastop proti solidarnosti pridobitnih slojev še zlasti škodljiv, ker je demonstracija neednosti baš v hipu, ko se morajo gospodarski krogi z največjo energijo boriti, da vsa trdota gospodarske krize ne pade samo na njihov račun. V takšnih časih ni demonstracija neenotnosti že samo dokaz stanovske nezavednosti, temveč je tudi dokaz da so osebni motivi postali odločilni. Kadar pa osebne ambicije veljajo več ko ožiri na skupne stanovske interese, takrat je skoraj neizogibno, da tudi gospodarsko najpomembnejši stan izgubi svojo veljavo v javnosti, ker pač osebne ambicije nikdar ne morejo biti argument za javnost.

S poštenim delom in nesebičnim prizadevanjem za svoje stanovske organizacije so si polagoma pridobili naši gospodarski sloji uplivno in uvaževano mesto v našem javnem življenju. Tu pa tam se je sicer zgodilo, da je stanovska zavest popustila in da ni bilo vedno one solidarnosti, kakor bi bilo treba. Nikdar pa se še ni zgodilo, da bi padla stanovska zavest tako nizko, da bi se skušala razbiti najmočnejša in osrednja organizacija gospodarskih krogov. Tudi nismo še nikoli slišali tako absurdnih argumentov proti gospodarski solidarnosti in skupnosti kakor sedaj, ko skušajo gotovi ljudje — hvala Bogu, da so le redki — napadati to solidarnost čes, da gre na račun malega obrtništva, ker se dovoljuje, da sme trgovec prodajati tudi obrtniške izdelke! Ali se sploh izplača, pobijati take argumente? Ta dekadenca stanovske solidarnosti je bila mogoča šele sedaj in to baš v najbolj nevarnem trenutku, ko silijo gospodarska kriza vsak stan, da z največjo odločnostjo in edinstvo brani svoje pozicije.

K sreči je le nekaj poedincev, ki so pozabili na stanovsko solidarnost, toda tudi teh poedincev ne bi bilo treba, ker je pač vsaka demonstracija neenotnosti odveč. Ker pa se je ta demonstracija že zgodila, zato je tem večja dolžnost vseh onih, ki so ostali zvesti stanovski solidarnosti, da s pomnoženim delom za stanovske organizacije pridobijo tem še večjo veljavo v javnosti. Več solidarnosti, več poštenosti za lastne stanovske organizacije je zato edini pozitiven odgovor na žalostno demonstracijo neenotnosti in obenem edina pot, ki more gospodarskim krogom tudi v sedanjih krizi ohraniti njih upliv v javnosti.

Prijave mlinov in plačevanje mlinske takse

Na razna vprašanja, ki nam dohajajo radi prijav mlinov in plačevanja mlinske takse, pojasnjujemo sledeče:

Po pravilniku za izvajanje zakona o prometu s pšenico so bili dolžni prijaviti se delegatu ministra trgovine in industrije vsi mlini, ki imajo več nego dva kamna ne glede na to, ali obratujejo ali ne. Namen te odredbe je, da se delegaciji ministrstva trgovine in industrije pri Privilegirani izvozniki družbi omogoči posebna evidenca. S tem pa, da so ti mlini dolžni vložiti prijavo, pa se ni rečeno, da so tudi dolžni plačati pavšal za mesec april t. l. Mlini, ki imajo več nego dva kamna, plačajo pavšal za mesec april t. l. samo, ako znaša njihova dnevna kapaciteta 19 ali več mtc. Plačila pavšala za mesec april t. l. so mlini oproščeni, tudi, če imajo naprave za sortiranje, sejanje in čiščenje moke.

Pavšal za mesec maj t. l. še ni določen, določil se pa po vsej priliki še tekom tekočega meseca. Ali in v koliko se bo ta pavšal razlikoval od pavšala za tekoči mesec, še ni znano, pričakujejo se pa goto-

ve izpremembe, upamo, da v smeri olajšanja.

Mlini, ki so ustavili obratovanje šele tekom meseca aprila t. l., bodo morali za mesec april t. l. še plačati za ta mesec določeni pavšal. Da se ognejo plačilu pavšala za prihodnji mesec, morajo obratovanje trajno in popolnoma ustaviti. Samo delna ali začasna ustavitve še ne oprosti mlina plačila takse.

Težava je z mlini, ki imajo dnevno kapaciteto od 10 mtc dalje, pa metjejo samo v gotovih razdobjih, morebiti vsako leto komaj par mesecev. Ti mlini so po smislu pravilnika dolžni, da plačujejo pavšal tudi za mesece, v katerih ne obratujejo. Je pa vprašanje, ali se takim mlinom izplača plačevati pavšal, če delajo samo par mesecev na leto. Pravilnik ne priznava za nje nikake ugodnosti, odnosno izjeme, dasi bi bilo pravično, da bi tudi take prilike upošteval. Najbrže jih ni niti predpostavljati in bi bilo v interesu prizadetih, da se potem svojih organizacij obrnejo na ministrstvo trgovine in industrije in ga prosijo, da naknadno te prilike upošteva.

Zasedanje mednarodne trgovske zbornice

Mednarodna trgovska zbornica zboruje te dni v Innsbrieku o važnih gospodarskih vprašanjih. Zborovanja se udeležujejo zastopniki zbornice iz vseh delov sveta. Našo kraljevino zastopata generalni tajnik ljubljanske zbornice g. Mohorič in zbornični tajnik g. dr. S. Popović iz Beograda.

V otvoritvenem govoru je predsednik g. Peyer-Imhoff obravnaval možnost ublažitve gospodarske krize v Srednji Evropi. Po njegovem mnenju je to najvažnejše in najnujnejše vprašanje. Krizo v Srednji Evropi povzročajo carinski mejniki, ki so se po svetovni vojni jako pomnožili. Dobili smo tisoče in tisoče kilometrov novih carinskih mej.

Nadalje je g. predsednik govoril o vplivih političnih kriz na gospodarstvo, omenjal ostrino agrarne krize v Podunavju in prizadevanja za odstranitev največjih trdot potom prednostnih carin. Avstrijska skupina je že leta 1919 propagirala zvezo držav na gospodarski in zemljepisni bazi. Prizadevanja v tej smeri so bila uspešna samo v teoretičnem oziru, praktično pa niso vsaj do sedaj pokazala nobenega uspeha. Vsekakor pa težka situacija, v kateri se nahajajo države Srednje Evrope, zahteva nujno rešitve. Seveda je treba, da pri tem obdrže posamezne države svojo popolno politično neodvisnost. Ne gre za kako podrejenost med podonavskimi državami, ampak za koordinacijo v smeri ho zboljšanja celokupnega gospodarstva v Evropi. Jasno je, da se da tak načrt izvesti le s sodelovanjem vseh evropskih velesil. To bo seveda še nekaj časa trajalo, vendar je pa potrebno, da že sedaj rešijo vsaj najnujnejša gospodarska vprašanja.

Po dunajskih poročilih

se je položaj razbistril v več ozirih. Angleški delegat Johnes je zagrozil, da se bo Anglija popolnoma desinteresirala v donavskem vprašanju, če ne bo prišlo do nobenega sporazuma. Anglija je proti vsem tajnim preferencam, svoje dosedanje stališče pa je spremenila v toliko, da mora sedaj priznati, da se jugovzhodno evropsko vprašanje ne more rešiti brez odkritih preferenc. Razpoloženje je tako, da popolnoma odklanja do nadaljnjega nove kredite tem državam. Najprej je treba trgovsko-politično nuditi novo podlago.

Nemški govornik Lammers je izjavil, da Nemčije ne vodi noben političen resentiment, temveč samo gospodarski interesi. Za Nemčijo so medsebojne prefe-

rence, omejene na male podonavske države, nesprejemljive. Nasprotno pa je Nemčija slej ko prej pripravljena pristati na agrarne prednostne carine, za kar bi kot protidajatev zadostovalo znižanje industrijskih carin v agrarnih državah.

Avstrijski govornik, bivši predsednik trgovske zbornice Tilgner je naglašal potrebo, da se ustvari za Avstrijo posebno stališče z agrarnimi in industrijskimi prednostnimi carinami v vseh državah.

Francoz Gounod je ugotavljal, da je smatrati Tardieujev načrt za okvir, ki se mora popolniti s stvarnimi predlogi vseh držav.

Zastopnik nemških agrarcev, grof Keyserling, je stvaril male jugovzhodne države, naj ne delajo naenkrat tako, kakor da bi jim bilo malo za prednostne carine. Nemčija lahko dobi svoje žito tudi v prekomorskih državah ali na severovzhodu. S tem je nastopil posebno proti zastopniku Romunije.

Nasprotno pa je jugoslovanski delegat g. Ivan Mohorič ugotovil, da Jugoslavija ne more pristati na noben načrt, h kateremu ne bi pristopili tudi Nemčija in Italija.

POLJSKA REPUBLIKA NA LETOSNJEM VELESEJMU

Poljska republika se oficijelno udeleži XII. mednarodnega velesejma v Ljubljani od 4. — 18. junija t. l. Poljska razstava, na kateri bo zastopana najmarkantnejša poljska industrija, bo obsegala preko 400 m² prostora. Razstavno blago bo naloženo v posebnem vlak, ki pripelje naravnost v Ljubljano. Razstavno blago bo nameščeno v velesejmski zgradbi, razstavljen pa bo tudi sam vlak, sestojel iz moderne lokomotive in šestih modernih vagonov, vse izdelane v Poljski. Razstavljeni bodo tudi tramvajski vozovi. Vse to bo gotovo nekaj posebno zanimivega na letošnjem ljubljanskem velesejmu.

Nekaj misli k zakonu o pobijanju draginje

(Dopis trgovca z dežele.)

Ta zakon je tako nevaren za vsak obrat, da si tega, ako se naj tako izvršuje, kakor je bilo predvideno v načrtu, naša javnost niti ne predstavlja. Kaznovani bodo, kakor nas uči že praksa, samo trgovci, katerim bo s predmeta padla označba cene itd. Na cene pa ne more vplivati v nobenem pogledu, ker je po večini konku-

renca že do sedaj ubila ves zaslužek ter se v večini naših krajev prodaja veliko konsumnih predmetov radi ljube konkurence že pod lastno ceno. — Danes bi bil potreben zakon, po katerem bi se kaznovalo vsakega, ki prodaja z zgubo ter s tem tira sebe in druge v propast. Posledica tega so dnevne insolvence, konkurzi i. dr. — Kako naj prodaja sedaj na pr. trgovec v pljuškem okraju, kjer je stranka vajena da gliha. Ako trgovec pri razgovorjanju ne popušta, stranka ne kupi, pa če bi trgovec določil ceno za 10% pod lastno nakupno ceno. —

Poznam obrtnike, ki so imeli pred štiri leti ob praznikih, ko so cene bile 50% dražje kot danes, tak naval, da so stranke čakale po celo uro, da so prišle na vrsto. Letos ob praznikih pa je trgovec in obrtnik čakal celo uro, in to pri cenah, ki so za polovico manjše, da je sploh videl kakega odjemalca. — Dajanje in stroški so ostali isti in zato bo nujna posledica tega nezmožnost plačila in ne-

zmožnost nadaljnega obstoja. — In v tej krizi ko prodajajo trgovci in obrtniki, katerih je večina že itak v težkočah, za vsako ceno, da le vidijo kakega odjemalca, mi je nerazumljivo, kje naj bi bili tisti trgovci in obrtniki, ki so še v položaju, da bi mogli kakega odjemalca oškodovati s tem, da bi si zaračunali prekomerni dobiček. To danes sploh ni mogoče, ker ne prideš niti do običajnega dobička. Zato se mi zdi taka borba nepotrebna in bo služila samo za šikane trgovcev. Le tega se bojimo, nič drugega. Vsak ve, da se večkrat pozabi izobesiti ceno iz nepozornosti, ali ker je cena predmeta že itak vsakemu odjemalcu znana. Mnogokrat, zlasti v izlozbi padejo cene s predmeta in naj bo to že povod za preganjanje, kaznovanje in žigosanje? In slednjic, v kakšni zvezi naj bi bilo to s pobijanjem draginje? Ali bodo cene radi tega padle? Kakor rečeno, mi trgovci se ne plašimo pred zakoni, bojimo se le šikan!

Servirni tečaj na Bledu

Pretekli teden se je vršil na Bledu servirni tečaj, ki ga je priredila Zadruga gostilničarjev na Bledu. Med 36 udeležencev so bili hotelirji, sinovi in hčerke hotelirjev, lastniki penzij, gostilničarji in nastavljeni. Namen tečaja je bil ne samo podati najboljše načine serviranja, prilagajene različnim okoliščinam — restavrant, penzija, gostilna —, temveč tudi seznaniti obiskovalce z najboljšimi obratovalnimi metodami. Zaradi dvignjenega položaja skoro vseh udeležencev je bilo treba glede snovi ubrati precej visoke strune. Poučevalo oziroma predavalo se je sledeče:

Praktično serviranje. Teoretičen nauk o serviranju. Nauk o obratovanju. Knjigovodstvo. Kalkulacija. Splošna hotelska služba. Temelji tujskega prometa. Higijena. Kletarstvo. Novi obrtni in trošarinski zakon.

Da se ustrezne vsem zahtevam v tako kratkem času, je morala biti metoda descententna, to se pravi, pokazalo se je najprej, kako delajo največji obrtni, potem šele, kako se delo izenostavi in kaj odpade v manjših. Čeravno bi se zdela ta metoda na prvi pogled malo tvegana, je končni teoretični in praktični izpit pokazal, da je bila na mestu. Seveda je bilo to mogoče le v ožgled nenavadne vneme in globokega razumevanja, po katerem so se odlikovali vsi udeleženci od gospodarjev do nastavljenec.

Pri serviranju se je upošteval v prvi vrsti naš domači ali dunajski način, vzel pa se je tudi francoski način v toliki meri, da so postale njega prednosti vsakomur jasne. Po našem načinu nosi namreč natakar za jedi iz kuhinje naravnost gostu na mizo. Po francoskem načinu pa sta za serviranje potrebna dva natakarja. Pomočnik (commis de rang) nosi iz kuhinje na servirno mizo, ki jo ima vsaka postojanka ali skupina miz (station, rang), gostu pa servira jedi s servirne mize drug natakar, to je načelnik postojanke (chef de rang). Pomočnik je torej samo podajalec načelniku, v resnici servira pa načelnik sam. To je tudi temelj vsej globoki razliki, ki loči francoski način restavratskega obratovanja od našega. V prvi vrsti odpade tam plačilni natakar. V restavrantu je posebno mesto za kasiranje, ki se zove restavratska blagajna. Ta piše račune sproti, kakor prihajajo naročila. Natakar (načelnik postojanke) gre po račun k blagajni ter prinese prejeti denar zopet tja nazaj. Tudi drobiž vrača blagajna. Natakar je torej samo prenašalec računov in denarja. Prednost je ta, da izstavlja račun prodajalec ali gospodar, ne pa, kakor je to pri nas, koncem koncev odjemalec, tukaj gost. Račun se torej gostu diktira, in to s polno preciznostjo, ne pa gosta vprašaje: »Kaj pa ste imeli?« Uspeh: Vsak ima svoje, gost, natakar in gospodar. Gotovo je, da so tudi pri nas hoteli že dosegli promet, vpričo katerega sedanji način kasiranja ne ustreza več.

Francosko obratovanje je po svojem celem obsegu lepo in higijensko. Nehigijenski se moremo po našem načinu izogniti le s tem, da strežemo s pladnjem (plateau). Kar pa je pri francoskem načinu kasiranja z estetskega stališča glavno, je, da odpade pri natakarju kretnja soznanja v žep ali v torbico za denar.

Tudi restavratsko knjigovodstvo se je temeljito obdelalo. Vzeli so se obratovalni zapiski, ki se pišejo sproti v kuhinji, točilnici, kavarni, ekonomatu in kleti, torej

obratovalno knjigovodstvo. Pokazal se je dnevni sklepni račun, pa tudi bilanca in končni obratovalni račun. Obrazložila sta se zlasti pojma premoženje in kapital. Vse to s pogledom na obrat, ki prodaja usluge in predeluje blago, kakršen je gostilničarski, ne pa samo to, kar se v vsakdanjem jeziku imenuje trgovsko knjigovodstvo.

Pri pouku hotelske službe se je vpošteval zlasti estetsko in obratovalno pravilni sprejem gostov. Zraven mnogo drugega je namreč važno, da zvedo takoj po sprejemu vsi nastavljeni, ki bodo imeli s prišlim gostom opraviti, njegovo ime in kaj je. Pokazalo se je, kako se vlega v hotelski obrat restavrant, ki je njega oddelek, in kako se vrši postrežba z jedmi in piščanci v sobah ali v hotelskem jeziku nadstropjih (étages).

Pri tujskem prometu se je obrazložila zemljepisna lega Bleda z ozirom na tujski promet. Za izhodišče so se vzele evropske železniške proge, po katerih teko ekspresni vlaki.

Pokazalo se je torej povsod to, kar je najboljše. Seveda je bilo treba dostikrat pristaviti, da je to ali ono tu ali tam nemogoče, ker se mora računati z gosti. Ako namreč gost stopi v restavrant, postane aktiven nositelj obrata ter se mora po njega postavah ravnati. Če tega ne stori, se zruši še tako pametno zamišljen in skrbno izveden obratovalni sistem, kajti navsezadnje je obrat za goste in ne narobe.

V soboto je bil izpit, ki je trajal od dveh do osmih zvečer, najprej teorija, potem praksa. Prestali so ga vsi učenci, kar jim je Zadruga potrdila z izpričevali.

Gospodje od Zadruga, posebno gg. Kenda in Rus, so tečaj stalno nadzorovali ter spravili z večšo roko pouk v pravi tir, čim se je pokazala kaka zadrega.

V nedeljo so pri veliki udeležbi hotelirjev in gostilničarjev predavali g. dr. Mavricij Rus, mestni fizik v Ljubljani, o higijeni, g. vinarški nadzornik Franc Gombač o kletarstvu, g. dr. Pretnar od Trgovske zbornice pa o novem obrtnem in o bodočem trošarinskem zakonu. Sledila je večerja, ki so jo servirali kot banket precizno in lepo absolutni tečaja. Vršil pa se je ta pri gospej Tomec v hotelu »Jekler«, ki je dala na razpolago svoj bogati inventar. Strokovnega učitelja je poslala kr. banska uprava.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke.

klobuke itd.
Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

UREDITEV TURŠKIH DOLGOV

Poročila iz Angore pravijo, da se je dosegel načelen sporazum med turško vlado in Zvezo upnikov Turčije glede odplačila turških dolgov. Zedinili so se na normalno letno anuiteto 830.000 turških funtov. Dolgovi bodo plačani v 40 letih in e njih odplačevanje tako urejeno, da pomeni novi sporazum redukcijo turških dolgov za 65 odstotkov, da bo torej Turčija plačala samo 35 odstotkov. Novi sporazum bo dopolnjen z drugimi finančnimi transakcijami, najbrž z novimi posojilnimi pogodbami.

TOVARNA UR V JUGOSLAVIJI

V Slavoniji (Odzadi) bodo pričeli izdelovati stenske ure. Kapaciteta nove tovarne bo znašala 9000 nihalnih ur na leto. Vsi sestavni deli bodo izdelani v tovarni in prav tako tudi za izdelavo potrebnih stroji. Delavci bodo domači, le nekaj kvalificiranih delavcev bo prišlo iz inozemstva. Ure bodo namenjene v prvi vrsti jugovzhodnim deželam.

FRANC ERJAVEC

„PRI ZLATI LOPATI“
TRGOVEC Z ŽELEZNINO
LJUBLJANA
WOLFOVA ULICA ŠTEV. 12

izjavljam, da nisem identičen s Franc Erjavcem, trgovcem z usnjem, Ljubljana, Stari trg 11, ki je v poravnavi.

Iz naših organizacij

Gremij trgovcev v Celju objavlja: V petek, dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer se bo vršilo v mali dvorani Narodnega doma v Celju važno predavanje. Predaval bo sodnik upravnega sodišča v Celju g. dr. Ivan Likar o temi »Ugotavljanje davčne osnove za pridobnino in davek na poslovni promet«. To predavanje je za trgovce in obrtnike zelo aktualno in je potrebno, da se ga trgovci in obrtniki polnoštevilno udeležijo.

Ponudbe, vpraševanja

Tvrška Ernesto Oriani, Milano, Via Hayez 3, Italia, se zanima za nakup večje množine jedilnih gob. Korespondenca italijanska.

Tvrška Henrik Goldfarb, trgovina z južnim sadjem na debelo, Warszawa, Plac Żelaznoj Bramy 6, Poljska, se zanima za uvoz sadja (svežih češenj, marelic, breskev, hrušk, jabolk, sliv, grozdja itd.) iz Jugoslavije v Poljsko. Tvrške naj se s svojimi ponudbami (v nemškem jeziku) obrnejo direktno na prej imenovano firmo.

Tvrška Giovanni Wurzer, Fiume, Via Cavour 1, želi stopiti v kupijski zveze s tukajšnjimi tovarnami parketov.

Razstave in sejmi

Jesenska umetnostna razstava

V okviru jesenskih razstavnih prirediteljstva uprava velesojma umetnostno razstavo »Žena v slovanski umetnosti«. V poštev pride zlasti ženski pokret. Razstave se zamorejo udeležiti vsi slovenski likovni umetniki. Sprejme se prodane in neprodane umetnine. Prevozne stroške plača razstavljalet, vendar je odvoz po železnici brezplačen. Razstava se vrši od 3. do 12. septembra. Zadnji prijavi rok je 30. junij. Udeležba je brezplačna do števila 10 umetnin. S prijavo naj se po možnosti pošljejo fotografije umetnin, namenjene za razstavo v delno uporabo za reprodukcije.

Predvidene so tri denarne nagrade in sicer: a) za najboljšo slikarsko delo, b) za najoriginalnejši ženski portret, c) za obiskovalce najboljši portret (vsak obiskovalec dobi listek, s katerim voli najboljšo delo). Poleg tega se bodo nekatera odlična dela diplomirala in nagradila po možnosti tudi denarno.

Osebnava bila na udeležbo se ne razpošiljajo. Aranžma bo v večjih rokah umetnika.

Sveže najtine in norvelke

ribje olje

iz lekarno

Dr. G. Piccoli-je v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

Posvetu

Norman je zopet guverner Angleške banke; s tem je dopolnil tucat tega imenovanja.

Švedska vžigalična družba je skrčila v švedskih tovarnah delo od pet na štiri dni tedensko, da prepreči nadaljnje naraščanje zalog. Koncernu pripadajoča tovarna v Varšavi je zašla v težkoče in jo bodo morali likvidirati.

Brezposelnih v Českoslovaški je bilo na koncu marca ca. 626.000, torej približno toliko kot na koncu februarja. To smatrajo spričo velikih obratnih omejitev za relativno ugoden pojav.

Brezposelnost v Angliji pada in je manjša kot lani; 21. marca so našeli 2.567.000 brezposelnih, to je 134.000 manj kot 22. februarja t. l. in 12.800 manj kot lani 21. marca.

Mednarodni jekleni kartel poroča, da je bila produkcijska kvota velikih producentov v februarju podkoračena s 761.000 tonami, od česar odpade 516.000 ton na Nemčijo.

Royal Dutch Shell in drugi petrolejski producenti se pogajajo s Sovjeti o raznih zadevnih vprašanjih. Rusija je baje pripravljena za sporazum glede cen, noče pa nič slišati o omejitvi prodaje.

Položaj ogrske tekstilne industrije se presoja pesimistično. Domačega blaga je v izobilju in vendar prihaja v deželo še zmeraj dosti inozemskega kvalitetnega blaga.

Tudi francoske železnice se vsled zmanjšane osebnega in blagovnega prometa borijo s težkočami in so zaključile preteklo leto z izgubo 2100 milijonov frankov. Na zvišanje tarif ni misliti, ker se bližajo volitve.

Industrija umetne svile v Rumuniji je še v povojih, pa se že sedaj vršijo priprave za monopoliziranje.

Hranilne vloge v Nemčiji rastejo nadalje; v februarju n. pr. so narasle za 100 milijonov mark.

Na mednarodnem trgu cevi se je pričel hud konkurenčni boj med kartelom in izven kartela stoječimi tvrdkami. Kartel je znižal cene povprečno za 10 odstotkov.

Zagrebski vinski sejem je imel slabe kupčije. Razstavnikov je bilo 260, vina je bilo po vzorcih ponujenega nad 40.000 hl.

Jugoslovanska trgovska in industrijska zbornica v Solunu praznuje 24. t. m. desetletnico svojega obstoja.

Grško potovalno razstavo v Jugoslaviji hoče prirediti grško trgovsko ministrstvo. Razstava bo prirejena v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Na 13. vzorčnem sejmu v Milanu, ki je bil odprt 12. t. m., je razstavilo 4554 tvrdk proti 4394 v preteklem letu. S tem številom je dosegel Milanski sejem tretje mesto v Evropi. Jugoslavija je zastopana z 42 razstavniki.

Nobene dividende za preteklo leto ne bo izplačalo sedem velikih poljskih bank, dalje Wiener Bankverein, dunajska Merkur banka itd.

Na trgu volne v Londonu je bilo prodanih leta 1929 451.000 bal, leta 1930 554.000 in lani 664.000 bal. Letos pričakujejo nadaljevanje tega ugodnega razvoja, namesto dosedanjih šest avkcij jih je predvidenih za letos sedem.

Zivnostenska banka bo znižala glavnico od 300 na 240 milijonov Kč in bo odpisala od rezerv znesek 48 milijonov Kč.

Guaranty Trust Comp., tretja največja banka v U. S. A., je imela na koncu leta 1930 za 1342 dolarjev depozitov, na koncu leta 1931 za 1070 in na koncu letošnjega marca za 893 milijonov.

I. G. Farben bodo izplačale za preteklo leto 7 odstotno dividendo proti 12 odstotkom za leto 1930.

Tobačni monopol v Avstriji se ugodno razvija in je imel v prvem letošnjem četrtletju dosti večjo prodajo kot v istem lanskem četrtletju.

Trgovina U. S. A. pada nadalje; izvoz v marcu je znašal 156 milijonov dolarjev proti 236 milijonom v lanskem marcu, uvoz 131 proti 210 milijonom. Ves uvoz v letu 1931 je bil z 2378 milijoni dolarjev za 37 odstotkov manjši kot v letu 1930.

Českoslovaška zunanja trgovina je bila v marcu prvič letos zopet aktivna, za 77 milijonov Kč, a obseg proti lani se je zelo skrčil; izvoz 675 milijonov proti 1083 milijonom, uvoz 598 proti 880. V prvem letošnjem četrtletju je znašal izvoz 1800 milijonov Kč (lani 3100 milijonov), uvoz 1900 (2600).

Poldvanajsta ura za naše podeželne trgovce

(Dopis trgovca z dežele.)

S sprejetjem zakona o zaščiti kmeta — je nastala za podeželske trgovce, kakor tudi za vse trgovce v manjših mestih in trgih, kateri so odvisni samo od kmečke stranke, popolnoma nova situacija. — Vsak trgovec manjših mest in trgov, kakor tudi podeželski, ima toliko pri kmetu, kakor znaša njegova zaloga in kolikor dolguje na fakturah. — Poznam trgovce, ki imajo nad poldrugi milijon pri kmetih ter bodo samo v tem slučaju plačila zmožni, če jim kmečki odjemalec plača. — Ko je pa sedaj dobil njegov odjemalec neke vrste moratorij ter po tem zakonu še v roku enega leta ne pride do plačila, pride v težave najmanj dve tretjini in mogoče celo tri četrtine navedenih trgovcev, ker ne bodo mogli zadostiti svojim obveznostim. — Tožbe proti tem trgovcem vobče ne bodo na mestu, ker bi samo še poslabšale z nastalimi stroški položaj trgovca in istodobno položaj upnika, kateremu zakon brani izterjati svoje dobroimetje. — Posledice te-

ga bodo nedogledne tako za trgovce, kakor tudi za tvorničarje. — Tudi trgovci na veliko bodo po veliki večini prizadeti. Ako tvorničar ne dobi gotovine, bode nastal v obratu zastoj, ne bode imel sredstev za plačanje delavcev in posledica tega bo nadaljnje ustavljanje obratov ter nadaljnje povečanje brezposelnosti. — Dve tretjini navedenih trgovskih obratov pa bo stalo vkljub aktivnosti pred insolvenco. — Vse te insolvence lahko napravijo zmešnjavo in pa neskončno škodo za privatnike kakor tudi za državo, ker bodo zgubili svoje dohodke.

Za nas trgovce bije že poldvanajsta ura, pa je potrebno razmišljati o tem, kako se naj zaščiti trgovca pred posledicami zakonov, ki se proglašajo za kmeta. Potrebno je, da se o tem resno razmišlja, da se pravočasno zaščiti tudi trgovina, obrt in industrija, ker je vse to tako ozko med seboj vezano v naši kmetijski državi, da je obstoj enega sloja v najtesnejši zvezi z drugim. Prav tako naj se določi obrestna mera za vse enako, kakor je določena za kmeta, naj se določi tudi za trgovca, da se pomaga tudi zadolženim trgovcem tako kakor kmetom.

Izkaz o gibanju trgovskih strok v področju gremija trgovcev v Ljubljani

za čas od 1. januarja do 14. aprila 1932.

Prijave.

Trgovina z mešanim blagom: 1. Fabčić Fani, Cankarjevo nabrežje. 2. Seifert Konrad, Florjanska ulica. 3. Tomšič Marjeta, Kolizejska ulica. 4. Zechner Alfred, Dunajska cesta. 5. Jeras Maks, Miklošičeva cesta. 6. Vovk Ivan, Kolizejska ulica. 7. Lotrič Krista, Rimska cesta.

Trgovina z modnim, galanterijskim in konfekejskim blagom: 1. Schwab Drago, j. trg. d., Dvorni trg. 2. Abe Fran, Igriška ulica 10. 3. Sušnik Mihaela, Krekov trg. 4. Mahkota Martin, Celovška cesta. 5. Kurilj Ivan, Stari trg.

Trgovska agentura in komisijska trgovina: Rozman Mihajlo, Gosposvetska 10, 2. Jugostroj d. z o. z., Miklošičeva cesta. 3. Osolin Adolf, Čopova ulica 1. 4. Rebolj Ludvik, Costova ulica 8.

Trgovina z lesom: 1. Sumac d. z o. z., Dvorakova ulica 3.

Trgovina furnirjev: 1. Percy Rudolf — Alles-Emanuel Pollak, Dunaj — Frankopanska ulica.

Trgovina s semeni in olj.: 1. Združene tvornice firmeža d. z o. z., Resljeva cesta.

Trgovina z radioaparati: 1. Maire Henri, Dunajska cesta 1.

Trgovina s cerkvenimi potrebščinami: 1. Salmič Marija, Pražakova ulica 8.

Trgovina s športnimi in električnimi predmeti: 1. Drogerija Gregorič d. z o. z., Prešernova ulica.

Trgovina s papirjem in kad. potrebščinami: 1. Tihel Alojzija, Šelenburgova ul. 1. 2. Koželj Zvonka, Miklošičeva cesta 28.

Sejmarstvo: 1. Maček Josip, Krojaška ul. 1.

Trgovina s parfumi, kolinsko vodo itd.

1. Robinščak Elza, Stiška ul. 1.

Trgovina z mlekom in mlečnimi izdelki:

1. Kos Katarina, Tavčarjeva ulica 7. 2. Jerman Ida, Vodnikov trg. 3. Prva radniška pekarna s. o. j., Postojnska ulica 11.

4. Martinčič Terezija, Florjanska ulica 10.

5. Šimic Ivanka, Jernejeva cesta 20.

Trgovina z živili, bonboni, delikatesami:

1. Oset Joško, Dunajska cesta. 2. Homan

Jurij, Dunajska cesta 17. 3. Starman Franja, Šišenski trg. 4. Rump Marija, Sv. Petra cesta 38. 5. Zupan Jožefa, Solski drevored. 6. Kiauta Slava, Vegova ulica 2. 7. Kaučič Vladimir, Dunajska cesta 31. 8. Jeraj Stanko, Sv. Petra cesta 38. Skupno 39 prijav.

Odjave.

Trgovina z mešanim blagom: 1. Pöschl Marija, Gosposvetska cesta. 2. Urek Mihaela, Cankarjevo nabrežje. 3. Amon Mirko, Kolizejska ulica. 4. Vesel Fran, Miklošičeva cesta.

Trgovina z modnim in konfekejskim blagom: 1. Jelka Schwab, Dvorni trg. 2. Tovarna klobukov in slamnikov, Aleksandrova cesta. 3. Pöschl Friderika, Aleksandrova cesta 4. 4. Mohorič Ivan, Rožna ulica 13.

Trgovina z zobotehničnimi predmeti: 1. Kokolj Fran, Sv. Petra cesta 2.

Trgovina s cerkvenimi potrebščinami: 1. Neškudla Izabela, Sv. Petra cesta.

Trgovske agenture in komisijske trgovine, trgovina s kolesi itd.: 1. Inž. Gallasch Egon, Lepodvorska ulica. 2. Junc Milka, Masarykova cesta. 3. Stehlik Rudolf, Florjanska ulica. 4. Dr. Emil Gaj, Cankarjevo nabrežje. 5. Hebein Ivan, Dunajska c. 33.

Trgovina s kadilnimi potrebščinami: 1. Sever Roza, Šelenburgova ulica. 2. Marn Pavlina, Slomškova ulica. 3. Valenta Franja, Miklošičeva cesta 14.

Sejmarstvo: 1. Maček Terezija, Krojaška ulica. 2. Roš Franja, Zalokarjeva ul. 13. 3. Škrlič Marija, Karlovska cesta 11.

Trgovina z mlekom, živili in sadjem: 1. Hans Franja, Vodnikov trg. 2. Tratnik Katarina, Florjanska ulica 10. 3. Osteršek Marija, Sv. Petra cesta 33. 4. Depac, Miklošičeva cesta. 5. M. Meglič, Tavčarjeva ulica. 6. Miculinič Marija, Sv. Petra cesta 33. 7. Pušavec Helena, Vodnikov trg. 8. Terpin Felicite, Gosposvetska cesta. 9. Ažman Jerica, Trnovski pristan. 10. Vidmar Ivanka, Sv. Petra cesta 3. 11. Vidmar Franja, Karlovska cesta. Skupno 32 odjav.

uvoznih produktov, ostalo pa na zmanjšanje količine uvoza.

Vrednost izvoza pa je v primeri z izvozom v l. 1930 padla za eno četrtino. Pri tem pa je treba poudariti, da so se tudi nemške reparacije zmanjšale v istem razdobju na skoro polovico (od 707 milj. RM v letu 1930 na 393 milj. RM v l. 1931). Ostali padec vrednosti izvoza je pripisovati padcu cen izvoznih produktov.

Zunanja trgovina med Nemčijo in Jugoslavijo v letu 1931 nam kaže sledečo sliko: Uvoz 1'2 milj. q, v vrednosti 40'1 milj. RM, izvoz 2'8 milj. q, v vrednosti 95'1 milijona RM.

Trgovinska bilanca izkazuje torej aktivnost za Nemčijo v iznosu 55 milj. RM. Če pa primerjamo te številke z onimi iz l. 1930 tedaj vidimo, da sta se nemški izvoz in uvoz v našo državo zmanjšala lani za kakih 50 odstotkov i po količini i po vrednosti. Vzroke temu zmanjšanju je iskati v splošnih vzrokih padca izvoza in uvoza.

Kljub temu, da je nemška zunanja trgovina lani zaključila svojo bilanco z lepo aktivnostjo, vendar se vsi nemški gospodarski krogi močno pritožujejo nad sedanjim stanjem Nemčije. Na eni strani dokazujejo agrarji, da plačuje nemška industrija za potrebne surovine in polizdelke danes 7 odstotkov manj kot pred vojno, a kljub temu prodaja svoje produkte za 27 odstotkov dražje od onih iz predvojnega časa.

Skoro prav tako žalostinko pojo tudi nemški obrtniki, katerih vrste štejejo danes preko 650.000 brezposelnih. Da ne zaostajajo za njimi industriji, je pač razumljivo. V preteklem letu je 1415 industrijskih podjetij od 5.685 zaključilo svojo trgovinsko bilanco s pasivami, nad 176 tvrdkami je bil otvoren konkurz in 127 jih je bilo prisiljenih prositi za prisilno poravnavo. Število brezposelnih se je podvajestorilo.

Posledica vedno slabšega gospodarskega stanja je vedno večja konkurenca, ki zavzema že nedovoljene oblike.

Gotovo pa je, da je mnogo vsega tega pesimizma brez vsake podlage, gotovo je, da je v teh besedah mnogo neiskrenosti in prikritih načrtov, ki imajo eno samo stremiljenje — oprostiti Nemčijo plačevanja reparacij in ji s tem dati možnost, da tudi v političnem pogledu zavzema ono vlogo, ki jo je imela nekdanj.

Brzojavni:
Krispercoloniale Ljubljana
Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik:
Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. Velepražarna kave. Mlini za dišave

LJUBLJANA DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode

Točna postrežba — Ceniki na razpolago
Ustanovljeno leta 1840

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. aprila t. l. ponudbe glede dobave napisnih tablic, 120 kg pločevine. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 21. aprila t. l. ponudbe glede dobave 7000 kg kristalnega sladkorja in 2 vagonov pšenične moke. — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 21. aprila t. l. ponudbe glede dobave 10 tisoč kg sena in 5000 kg ovsa; do 28. aprila t. l. ponudbe glede dobave 100 kg kita, 30 kg mizarskega kleja in 2 železnih nosilcev. — Direkcija državne železnic Vareš sprejema do 27. aprila t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg kristalnega sladkorja in 45.000 kg pšenične moke. — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 1. maja t. l. ponudbe glede dobave 300 kg bencola, 400 kg transformatorskega olja, 500 kg glicerina in 8300

kg repičnega olja; do 5. maja t. l. pa glede dobave 5000 kg krp. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 9. maja t. l. ponudbe glede dobave naprave za elektromotor. — Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 10. maja t. l. pri ekonomskem oddelku Generalne direkcije državnih železnic v Beogradu glede dobave peresnih žimnic. — Dne 10. maja t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave ca 16.000 m sukna; dne 11. maja t. l. glede dobave 15.000 komadov letnih maj; dne 13. maja t. l. pa glede dobave 40.000 kg mila. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 28. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1500 kg namiznega olja in 500 kg strojnega olja. — Dne 20. maja t. l. se bo vršila pri Komandi pomorskega arsenala v Tivtu ofertna licitacija glede dobave 2500 kg usnja. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobava drv. Dne 20. aprila t. l. se bo vršila pri Komandi Vrbaske divizijske oblasti v Banji Luki licitacija glede dobave 3310 m³ drv. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Oddaja zakupa buffeta na postaji Bileće se bo vršila potom ofertne licitacije dne 12. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Prodaja lesa. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 9. maja t. l. ponudbe glede prodaje lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Ljubljanska borza

Tečaj 18. aprila 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2288'02	2299'38
Berlin 100 M	1337'82	1348'62
Bruselj 100 belg	790'65	794'59
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curih 100 fr.	1097'35	1102'85
London 1 funt	212'83	214'43
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5621'13	5649'39
Pariz 100 fr.	222'81	223'93
Praga 100 kron	167'—	167'86
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	289'50	291'90

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Fran Lukič.

V tvrdko sta vstopila kot javna družabnika Lukič Zvonimir in Lukič Ivan, zasebnika v Ljubljani, Stritarjeva ulica.

Zbog tega je nastala javna trgovska družba z dnem 1. februarja 1932.

Družabnica Lukič Ana, zastopa družbo samostojno in samostojno podpisuje zanjo. Družabnika Lukič Zvonimir in Lukič Ivan zastopata družbo kolektivno in podpisujeta zanjo kolektivno.

Podpis se vrši na ta način, da v podpisovanje upravičeni podpišejo pod pisano, tipkano, natisnjeno ali s štampiljko odtisnjeno besedilo firme svoj osebni podpis.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 27. februarja 1932.

Firm. 193. — Rg A III 45/4.

Sedež: Maribor.
Besedilo: Anton Luxa, mednarodni prevozi »Transport«.

Vstopil je kot javni družabnik Stumpf Ivan, spediter v Mariboru.

Družbena oblika: Javna trgovska družba od 1. marca 1932.

Besedilo firme odslej: Luxa & Stumpf, mednarodni prevozi »Transport« v Mariboru.

Pravico tvrdko zastopati in jo pravno veljavno podpisovati imata oba družabnika, in sicer Anton Luxa in Ivan Stumpf, ki podpisujeta na ta način, da pristavita natisnjemu, napisanemu ali s štampiljko odtisnjemu besedilu tvrdke kolektivno svoja lastnoročna podpisa.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, dne 31. marca 1932.

Firm. 204/32. — Rg A II 242/3.

Zunanja trgovina Nemčije v letu 1931.

Tendenco trgovinske politike Nemčije je šla v preteklem letu predvsem za tem, da se na eni strani uvoz čim bolj zmanjša, a na drugi strani izvoz poveča. Sicer ta tendenca ni značilna le za Nemčijo, nego je danes lastna vsem državam sveta. Toda v Nemčiji je danes ta tendenca tem bolj poudarjena zato, ker vidi v njej nemška javnost splošno sredstvo za ozdravljenje i gospodarskih i socijalnih i političnih prilik v državi. Baš radi tega pa se poslužuje Nemčija pri dosegu tega cilja vseh sredstev, ki so ji na razpolago. Slikanje obupnega stanja, v katerem naj bi se Nemčija nahajala ter s tem v zvezi zahteva po brisanju vseh reparacij sta pač najkrajši poti do končnega cilja. In priznati moramo, da je Nemčiji to prizadevanje uspelo, kajti lanskoletna trgovinska bilanca izkazuje znatno zmanjšanje uvoza ter je aktivna za celih 2871 milijonov RM. S tako trgovinsko bilanco se pač ne more ravno ponahati danes vsaka država.

sledečo sliko o nemški zunanji trgovini v letu 1931.:

Celokupna vrednost uvoza je znašala lani 6.727 milijonov RM, izvoza pa 9.598'6 milijonov RM, dočim je znašala količina uvoza 407'8 milijonov q, izvoza pa 572'9 milijonov q. Trgovinska bilanca je torej aktivna za 134'1 q in 2.871 milijonov RM.

V primeri z letom 1930 izkazuje trgovinska bilanca izboljšanje v letu 1931 za 1071 milijonov RM. Od tega gre kakih 500—600 milijonov RM na račun večjega padca cen uvoznih kot izvoznih produktov, ostalo pa na račun fakičnega zmanjšanja uvoza. Sicer pa kaže trgovinska bilanca neko splošno zmanjšanje tako po količini, kakor tudi po vrednosti, katero zmanjšanje se opaža pri vseh izvoznih in uvoznih predmetih.

Kar se tiče vrednosti, izkazuje lanski uvoz v Nemčijo v primeri z onim iz leta 1930 padec za 3.660 milj. RM, kar je približno tretjina; od tega odpade prilično 2000 milijonov RM na račun padcu cen

Dr. Viktor Murnik:

Narodno gospodarstvo in Sokolstvo

(Nadaljevanje)

26. O harmoniji telesa in duha.

Harmonija telesa in duha se zdi, da ni mogoča popolnoma, vsaj dandanes ne več. Morda je vladala v onem zlatem veku, ki o njem pripovedujejo pravljice, pa znanstvena zgodovina o njem ne ve nič. Niti v resničnih prarodnih, ki še nikdar niso živeli v visoki kulturi, ni mogla vladati. Pri njih je pač življenje prevladovalo duha, kakor v kulturnih narodih duh prevladuje življenje. Prav tako pa tudi v felaskih narodih, utrujenih od kulture in civilizacije, ne more biti te harmonije. Spočetka prevladuje primitivna kri in duh je tako rekoč »brez dela«. Kri, življenje, se še ni zadostno ojačilo za višje čustveno in fantazijsko življenje, potrebno za višje delovanje duha. Ko pa se to zgodi in začne narod iz primitivnosti stopati na prve stopnje visoke kulture, polagoma začne prevladovati duh življenje.

Po mnenju znanega nemškega filozofa Ludovika Klagesa je v bistvu človeškega duha, da zatira življenje. Ubija življenje in mehanizira narodo. Ko bo duh dovršil svoje uničevalno delo, pa pravi Klages, da se bo ločil od življenja. Zavest da bo, kakor se je nekaj začela, tako tudi nehal v človeku. Pa ne more biti v bistvu duha, zatirati življenje, sicer ne bi ta duh zlasti dandanes sam spodbujal h krepitvi življenja. Vsekako pa duh po Klagesu samem življenja ne bo uničil docela. Saj človek ne bi mogel obstajati, niti ne brez zavesti, ker ga sploh ne bi bilo več, ko bi bilo uničeno vse življenje. Seme življenja tako rekoč bo vendarle ostalo, življenje bo zopet zrastle in se jačilo in morda potem duh, zavest, zopet dobi veselje naseliti se v njem.³⁶

Bolj logičnega mnenja je, že navedeni filozof Melchior Palágyi. Njemu je duh tudi nekaj nasprotnik življenju, pa tako rekoč ne sovražen. Duh in življenje sta mu v razmerju polarnosti. Polarnost pa mu pomeni ne le nasprotje, ampak tudi »vzajemno odvisnost in korelacijo protipolov«

³⁶ Prim. k temu in nadaljnjemu: »Kultura in telovadba«, str. 11 in sl. ter str. 31 in sl.

tu torej življenja in duha — in kar je pglavitno: njih medsebojno dopolnjevanje ali enoto. Polarnost našega bitja pa mu je »seveda vedno pomanjkljiva, t. j. živost in duhovnost se v našem jazu dopolnjujeta le nezadostno.« Iz tega »izvirajo trpljenje, zmeta in nujna smrt. Čim znamenitejši je kakšen človek, tem globlje se zaveda nedostatne enote nasprotij, ki tvorita njegovo bitje, tem močnejše pa se vzbudi tudi njegov metafizični nagon« po dovršeni enoti ali polarnosti duše in duha. To popolno harmonijo, to »dovršeno enoto ali polarnost duše in duha«, pravi Palágyi, da na tem svetu, to je »v prostorovnočasovni kopčnosti nikdar ni mogoče doseči.« Zato »nastane železna metafizična temeljna zahteva, da sta živost in duhovnost v neskončni svetovni celoti združeni v dovršeno vseživost in vseduhovnost in tvorita pravi resnični svet. Čim jasneje in določneje se more ta temeljna zahteva razložiti v kakšnem sistemu filozofije, tem plodoviteje mora učinkovati na celotnost vseh območij našega življenja in soživljenja. Vidi se torej, da moje mišljenje izhaja od pomanjkljive polarnosti človeka in se izteka v dovršeno kozmično polarnost.«

Palágyiju ima torej »živost« metafizični vir. Imenuje jo tudi »dušo«. Dušo razločuje od duha, ki mu je seveda tudi metafizičnega značaja. Cutenje, čustvovanje in fantazija so mu »življenski procesi, ki tečejo neprestano.« Človeški duh pa se »vzpenjamo samo sunkoma, od intervala do intervala, k svojim aktom«. Življenski procesi tečejo v času. Zato so fizični. Kajti »vse, kar teče v času, je fizični potek.« Duša je Palágyiju sicer metafizičnega izvora, pa se neposredno javlja v življenskih procesih. Duh pa se ne javlja neposredno, ampak s pomočjo fantazije, ki mu je, kakor rečeno, fizične narave (življenski proces), nekaj kar »teče v času.« Fantazija na eni strani zaznava vnanjega sveta človeku spravlja do zavesti in sicer s takimi izmed »domišljenih« gibov, ki jih Palágyi imenuje »domišljene simbolične t. j. pomembne gibe«; »z njimi si izvršitev zaznave zaključimo v domišljiji.« Na drugi strani pa »tudi k zavesti lastnih duhovnih aktov pridemo na ta način, da izhajajo od njih simbolični gibe, s pomočjo katerih se nanašamo na duhovne akte.« Te gibe pa moremo izvesti tudi v resnici in ne samo v domišljiji. To pa jih mora mo, kadar hočemo občevati z drugim človekom (naša zavest z drugo zavestjo). Ti resnični gibe so lahko zgolj kretanje, igra potez na obrazu in morejo za silo zadostovati, da se zavest spravi z drugo v

zvezo. »Pravi nosilec take zveze pa je oni čudoviti sistem simboličnih gibov, ki ga označujemo kot glasovni jezik.«

Duh sam ne dela domišljenih gibov. Duh ni fantazija. Človeški duh Palágyiju obstoji samo v toliko kolikor je »delujoč«. To delovanje je brezčasovno: akti, čini duha mu imajo docela trenuten, da, še manj kakor hipen značaj: izvrše se »vsakokrat v nedeljivi (matematični) časovni točki, torej brezčasno. Duhovni akti so »punktualni, t. j. ne potrebujejo nobenega časa.« ampak »se izvrše na absolutno natančni meji med preteklostjo in bodočnostjo.« Vse to Palágyi razlaga in utemeljuje podrobno v več delih, zlasti v največjem: »Prirodofilozofičnih predavanjih o temeljnih problemih zavesti in življenja.« Prej navedeni filozof L. Klages se sicer ne strinja v vsem s Palágyijem, pa mu vendar daje izpričevalo, da je dejansko našel »eksaktni razločevalni znak za duha in za življenje,« ter poudarja monumentalnost Palágyijevega stavka: »Vir možnosti vse človeške zmete je iskati v tem, da moremo za duhovno smatrati, kar je samo živo, ali za živo, kar je samo duhovno.«

Tudi Goethe je mnogo premišljeval o »duši«. Ne razločuje pa seve med duhom in dušo. Isto sta mu. Duša mu je »kos večnosti, ki oživlja joče prešinja teloc, torej življenska moč. Dušo imenuje tudi »entelehijo«, izraz, ki ga je rabil že Aristotel. Entelehija je Goetheju ono, kar pozveča »drugo puberteto«, ako je »močnejše vrstec. Entelehijo mogočne vrste (pa misli Goethe, da imajo vse genialne narave (Eckermann, III., 165). »Nismo vsi na enak način nesmrtni« (E., II., 104). Toda zakaj so ti »kosi večnosti« neenaki? To vprašanje ostane odprto, kakor je seve odprtih vprašanj tudi v Palágyijevi filozofiji. Goethe sam pravi: »Nočem se sramovati besede: večno tipamo probleme.«

Pa uprimo se za hip oči v harmonijo med življenjem in duhom. Čeprav popolna harmonija med njima ni mogoča v »prostorovnočasovni končnosti«, bi smeli po Palágyiju vendar sklepati, da bi vsaj čim večji, na tem svetu še dosegljivi sklad med njima pomenil tem manj trpljenja, tem manj zmeta in tem daljše življenje posameznikom in narodu. Četudi cilj ni popolnoma dosegljiv, je treba vsaj skušati, približati se mu čim bolj. To pa je v kulturnem življenju mogoče le s pravo telovadbo.

(Dalje prihodnjic.)

Smotreni trgovci in industrijci čitajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki Vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Kartonažna tovarna in industrija kovinsko-galanterijskih izdelkov Jakša & Co., družba z o. z.

S sklepom občnega zbora od 10. julija 1931 se je dopolnil odstavek 4. družabne pogodbe.

Družba je opravičena odslej tudi nakupovati in prodajati tehnične izdelke in polizdelke.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 27. februarja 1932.
Firm. 661. — Rg C III 234/4.

Sedež: Maribor.
Besedilo: Vincenc Kührar.
Obratni predmet: Trgovina z mešanim olagom.

Izbrise se dosedanji javni družabnik Kührar Oton zbog smrti.

Sedanja samostojnica je dosedanja družabnica Franz Gizela roj. Kührar, trgovka v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 1/1.

Podpis firme odslej: Imetnica pristavi pisanemu, natisnjenemu ali s stampilko od-tisnjenemu besedilu tvrdke svoj lastnoročni podpis.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, dne 31. marca 1932.
Firm. 220/32. — Rg A III 170/10.

Sedež: Maribor.
Besedilo: Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, podružnica v Mariboru.
Vpišejo se: 1. vodja podružnice Maribor: Jerebič Franc, dosedanji namestnik dirigenta podružnice, 2. namestnika vodje podružnice Maribor: Balanč Franc in Kurnig Ivan, oba bančna uradnika v Mariboru.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, dne 31. marca 1932.
Firm. 207/32. — Rg B I 14/31.

Sedež: Podkoren.
Besedilo: Ivan Gregori.
Obratni predmet: Trgovina z lesom.
Zbog vstopa Gregorija Alojzija, trgovčevega sina v Podkoren št. 61, kot javnega družabnika v tvrdko z dnem 8. marca 1932. Osebnost zavezana družabnika sta Gregori Ivan in Gregori Alojzij.

Vsak izmed družabnikov zastopa družbo samostojno in podpisuje zanjo tako, da lastnoroločno zapiše besedilo firme.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 11. marca 1932.
Firm. 237. — Rg A VII 83/2.

Sedež: Strazišče pri Kranju.
Besedilo: I. Knific, tovarna za žimo.

Izbrise se zbog smrti imetnik tvrdke Knific Josip in vpiše novi imetnik tvrdke

Schiffner Ciril, trgovec v Strazišču pri Kranju.
Izbrise se prokura Schiffnerja Cirila.
Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 11. marca 1932.
Firm. 182. — Rg A VI 241/3.

Baisse na mednarodnih efektnih borzah

Teden od 2. do 9. aprila je bil na mednarodnih efektnih trgih zopet v znamenju izrazite baisse; najbistvenejši faktor te baisse so bila razkritja v Kreugerjevi aferi, ki se bo, kakor vse kaže, razrasla v enega največjih finančnih skandalov našega na finančnih skandalih že itak tako bogatega časa. Na vseh borzah je bila opaziti najmočnejša tendenca navzdol in so bili spričo majhnega veselja do nakupa padci deloma zelo veliki. Mednarodni borzni indeks, izračunjen iz indeksov spodaj navedenih desetih borz, je padel v omenjenem tednu zopet za 4½%, obenem pa za 18 odstotkov proti letošnjemu maksimumu v začetku marca na novo rekordno globino 37,5 odstotkov, pri čemer je indeks koncem leta 1927 enak 100. Pripominjamo, da je pričela Berlinska borza zopet notirati, a šele sedaj, in zato v seznamu še ni navedena. Tu podamo seznam:

Konec 1. 1927 = 100	Začetek 1929	2. 4. 1932	9. 4. 1932
London	102,6	38,1	35,1
Pariz	156,8	62,5	60,7
Bruselj	133,8	30,6	29,6
Amsterdam	104,5	24,8	22,8
Stockholm	109,5	10,0	9,8
Zürich	101,0	42,0	41,1
Dunaj	91,4	37,0	36,8
Praga	108,3	49,7	46,7
Milan	124,0	58,3	57,0
New York	137,3	39,8	35,5

Velik je bil padec zlasti v Londonu, Parizu, Amsterdamu, Pragi in New Yorku. Stockholm je pa poglavje zase: 11. 7. 1931 še 64,0, 26. 3. 1932 le še 11,0, nato pa 10,0 in 9,8.

PADANJE DEPOZITOV PRI VELEBANKAH V NEWYORKU

Poročilo iz Newyorka pravi: Vsota aktiv banke Chase National, ki je največja banka v USA, je padla od 2697 milijonov dolarjev koncem leta 1930 na 1889 milijonov koncem leta 1931 in nadalje na 1876 milijonov na koncu letošnjega marca. Stanje depozitov se je v isti dobi zmanjšalo od 2074 na 1329 milijonov dolarjev. Podobne pojave opažamo tudi pri drugih ameriških velebankah.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kav., mletih dišavin in ručninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Iv. Brunčič

stavbni in pohištveni pleskar in ličar

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom.

Ljubljana, Kolodvorska 23

Cene zmerne, delo solidno, postrežba točna

TELEFON 34-76

Priporočamo Vam

PUCH-KOLESA

ki so vedno na prvem mestu! Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke, le pri tvrdki

IGN. VOK

LJUBLJANA : KRANJ : NOVO MESTO

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani